

CHƯƠNG 32

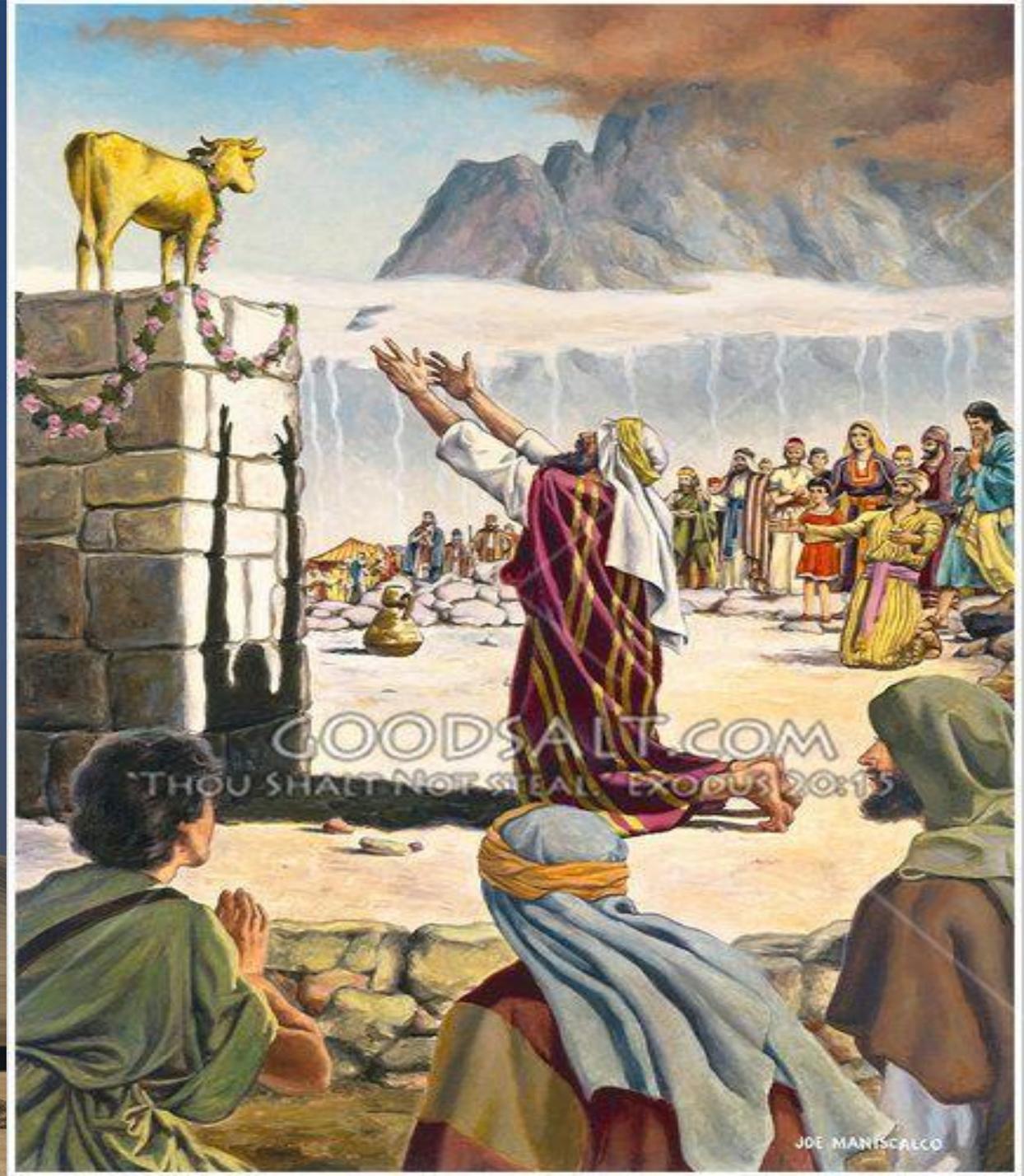
CON BÊ BẰNG VÀNG - TÁI LẬP GIAO ƯỚC

1/. Con bê bằng vàng : Tội thờ ngẫu tượng (Xh 32,1-6).

¹Dân thấy ông Mô-sê lâu quá không xuống núi, bèn tụ họp bên ông A-ha-ron và nói với ông: “Xin ông đứng lên, làm cho chúng tôi một vị thần để dẫn đầu chúng tôi, vì chúng tôi không biết chuyện gì đã xảy ra cho cái ông Mô-sê này, là người đã đưa chúng tôi lên từ đất Ai-cập.” ²Ông A-ha-ron nói với họ: “Hãy gỡ các khuyên vàng mà vợ và con trai con gái anh em đeo ở tai, rồi đem đến cho tôi.”

³Toàn dân gỡ các khuyên vàng đeo tai và đem đến cho ông A-ha-ron. ⁴Ông lấy vàng từ tay họ trao cho, đem đúc và dùng dao mà gọt đẽo thành một con bê. Bấy giờ họ nói: “Hỡi Ít-ra-en, đây là thần của người đã đưa người lên từ đất Ai-cập.” ⁵Thấy vậy, ông A-ha-ron dựng một bàn thờ trước tượng con bê, rồi hô to: “Mai có lễ kính ĐỨC CHÚA !”

⁶Ngay hôm sau, họ dậy sớm, dâng tiến những của lễ toàn thiêu và những lễ vật kỳ an. Dân ngồi xuống ăn uống, rồi đứng lên bày trò vui chơi.

- **Tục thờ bò** hay tín ngưỡng thờ bò thực ra đã thấy xuất hiện từ rất xa xưa nơi các nền văn minh lớn trên thế giới như Ai Cập, Lưỡng Hà, Ấn Độ, Hy Lạp, Babylon. Đạo thờ bò lan rộng khắp vùng Trung Đông. Từ Babylon đến Canaan và Phoenicia. Hầu hết các sắc dân Do Thái và Ả-Rập đều tôn thờ thần bò El từ khoảng 3000 năm TCN, nó được chính thức du nhập vào dân tộc Do Thái từ thời Abraham khoảng năm 2000 TCN. Abraham và dân Do Thái coi El là vị thần duy nhất để tôn thờ và thần cao cả nhất đó là Yahweh, trong khi các dân tộc chung quanh tôn thờ thần El cùng với các thần khác như Baal, Anath, Ashtaroh, Ashera.

- Do sự khác biệt này mà Abraham đã được coi là Ông Tổ của đạo độc thần, tức đạo chỉ thờ một Thượng Đế duy nhất. Tên của thần El được chuyển sang tiếng Hebrew là “Elohim”. Từ thời Abraham, người Do Thái đã thờ thần El dưới hình tượng của một con bò vàng. Chính anh ruột của Môsê tức là Aaron, khi được dân yêu cầu đã điều động dân chúng quyên góp nữ trang, nấu chảy, đúc thành một con bò vàng để tôn thờ. Chính Aaron và dân Do Thái thời đó đều tin rằng thần bò El chính Đấng Toàn Năng đã cứu dân Do Thái thoát vòng nô lệ của Ai Cập. (x Xh32,4).

Tuy nhiên qua trình thuật về việc dân Israel thờ lạy bò vàng (Xh 32,1-6), tác giả Thánh Kinh muốn làm nổi bật cho ta thấy được ý nghĩa này là : con người muốn tự mình làm ra cho mình các vị thần theo ý muốn của mình chứ không muốn nhìn nhận Thiên Chúa chân thật là Đấng vì yêu thương đã tạo dựng nên con người và khi con người lỗi phạm, đánh mất sự sống vĩnh hằng thì cũng chính Thiên Chúa muốn cứu sống họ (Xh 32,1). Đoạn trình thuật này cũng cho thấy trách nhiệm của Aaron : một đấng vì thiếu hiểu biết và chưa có được một quan niệm rõ ràng về một Thiên Chúa Duy Nhất, toàn năng, uy quyền và vô hình;

Đàng khác ông cảm thấy bối rối, không biết xử trí ra sao trước áp lực mạnh mẽ từ phía dân, sợ dân nổi loạn trong khi Môsê vẫn biệt vô âm tín, nên đã nhượng bộ và làm theo yêu cầu của dân một cách quá dễ dàng ! Trình thuật này cũng cho thấy đã manh nha từ lâu đối với một số người trong dân muốn ruồng bỏ Môsê để có một vị lãnh đạo mới phù hợp với những đòi hỏi bất chánh và bất trung của họ. Việc họ muốn loại bỏ Môsê chẳng qua là biểu lộ của việc họ muốn từ bỏ chính Thiên Chúa (Xh 32, 2-4). Sách Dân Số 12,1-8 còn nói rõ hơn đó là Aaron đã chống lại Môsê khiến Đức Chúa nổi giận.

2/. ĐỨC CHÚA báo tin cho Mô-sê (Xh 32,7-10).

⁷ĐỨC CHÚA phán với ông Mô-sê: “Hãy đi xuống, vì dân ngươi đã hư hỏng rồi, dân mà ngươi đã đưa lên từ đất Ai-cập. ⁸Chúng đã vội đi ra ngoài con đường Ta truyền cho chúng đi. Chúng đã đúc một con bê, rồi sụp xuống lạy nó, tế nó và nói: ‘Hỡi Ít-ra-en, đây là thần của ngươi đã đưa ngươi lên từ đất Ai-cập.’ ^{9a} ĐỨC CHÚA lại phán với ông Mô-sê: ‘Ta đã thấy dân này rồi, đó là một dân °cứng đầu cứng cổ. ¹⁰Bây giờ cứ để mặc Ta, cứ để cơn thịnh nộ của Ta bùng lên phạt chúng, và Ta sẽ tiêu diệt chúng. Nhưng Ta sẽ làm cho ngươi thành một °dân lớn.’”

Exodus 32:7-8

**Then the LORD said to Moses,
"Go down, because your people,
whom you brought up out of
Egypt, have become corrupt.**

**They have been quick to turn away from what I
commanded them and have made themselves
an idol cast in the shape of a calf. They have
bowed down to it and sacrificed to it and have
said, 'These are your gods, Israel, who brought
you up out of Egypt'."**

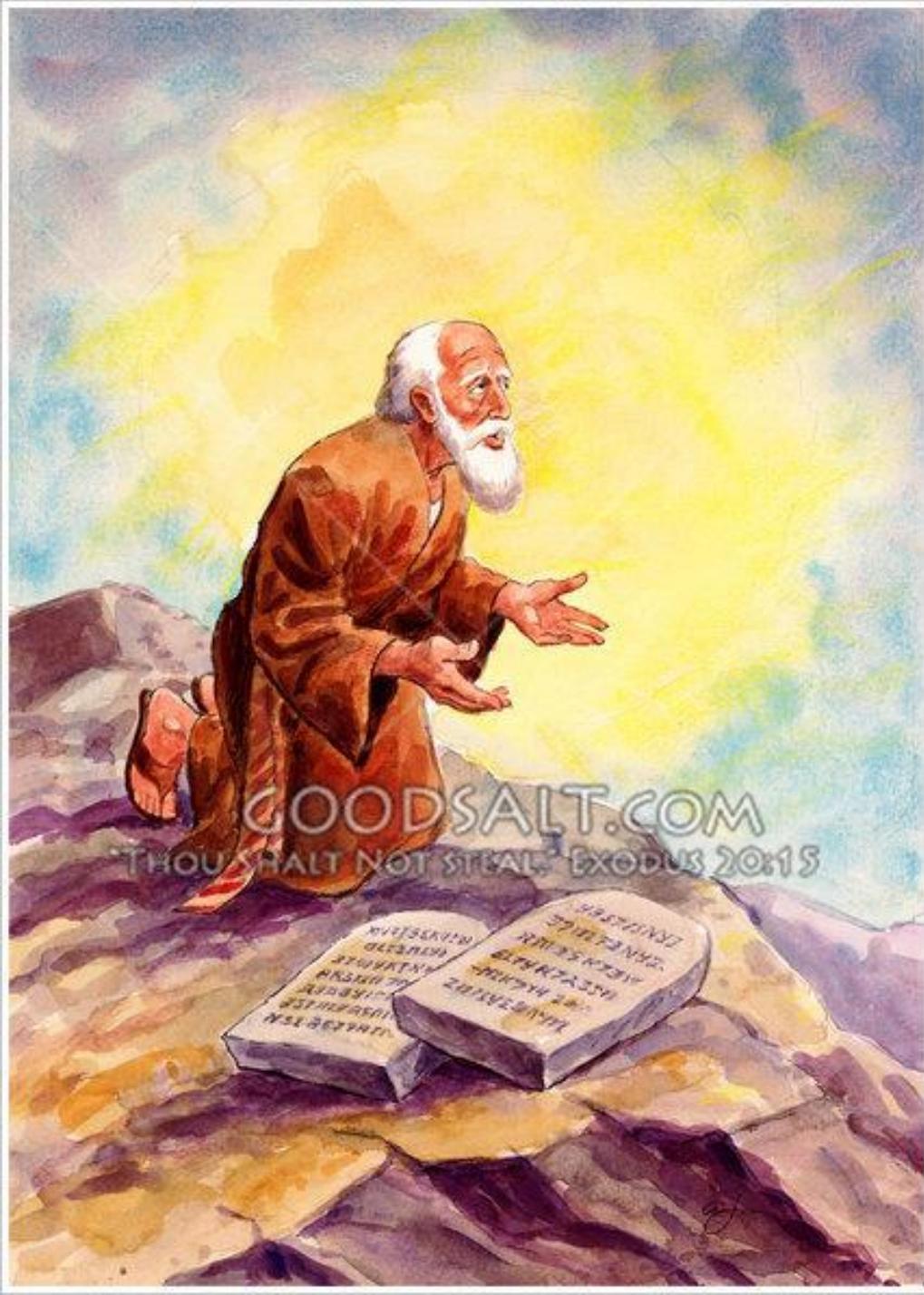
- Đức Chúa đã nổi cơn thịnh nộ và báo cho Môsê biết rõ sự việc đã xảy ra. Thiên Chúa có ý định tiêu diệt dân này và sẽ gầy dựng một dân tộc mới.

3/. Ông Mô-sê chuyển cầu cho dân(Xh 32,11-14).

¹¹Ông Mô-sê cố làm cho nét mặt ĐỨC CHÚA, Thiên Chúa của ông, dịu lại. Ông thưa: “Lạy ĐỨC CHÚA, tại sao Ngài lại bưng bưng nổi giận với dân Ngài, dân mà Ngài đã giơ cánh tay mạnh mẽ uy quyền đưa ra khỏi đất Ai-cập? ¹²Tại sao người Ai-cập lại có thể rêu rao: Chính vì ác tâm mà Người đã đưa chúng ra, để giết chúng trong miền núi và tiêu diệt chúng khỏi mặt đất? Xin Ngài nguôi cơn thịnh nộ và xin Ngài thương đừng hại dân Ngài.

¹³Xin Ngài nhớ đến các tôi tớ Ngài là Áp-ra-ham, I-xa-ác và Ít-ra-en; Ngài đã lấy chính danh Ngài mà thề với các vị ấy rằng: Ta sẽ làm cho dòng dõi các ngươi đông đúc như sao trên trời, và sẽ ban cho dòng dõi các ngươi tất cả miền đất ấy, là miền đất Ta đã hứa; chúng sẽ được thừa hưởng miền đất ấy đến muôn đời.” ¹⁴ĐỨC CHÚA đã thương, không giáng phạt dân Người như Người đã đe.

- Ông Môsê lại một lần nữa chuyển cầu cho dân và xin Chúa đừng tiêu diệt dân. Ông đã nại đến danh dự của chính Đức Chúa, nại đến lời hứa Đức Chúa đã ban cho các tổ phụ để xin tha tội chết cho dân.

4/ Ông Mô-sê đập vỡ các tấm bia Lễ Luật (Xh 32,15-20).

¹⁵ Ông Mô-sê từ núi trở xuống, tay cầm hai tấm bia Chứng Ước; những bia ấy có viết cả hai mặt, mặt trước cũng như mặt sau. ¹⁶ Những bia ấy là do Thiên Chúa làm ra, chữ là chữ của Thiên Chúa, khắc trên các bia. ¹⁷ Ông Giô-suê nghe tiếng dân reo hò, thì nói với ông Mô-sê: “Có tiếng giao tranh trong trại!”

¹⁸Nhưng ông Mô-sê nói: “Tôi nghe không phải tiếng ca chiến thắng, không phải lời than bại trận mà là tiếng ca đối đáp!” ¹⁹Vậy khi đến gần trại, ông thấy con bê và những bọn người đang nhảy múa. Ông Mô-sê nổi cơn thịnh nộ: Ông ném các tấm bia đang cầm trong tay và đập vỡ dưới chân núi. ²⁰Ông lấy con bê họ đã làm, đốt đi, tán nhuyễn ra, rắc lên mặt nước, rồi bắt con cái Ít-ra-en uống.

- Là một vị lãnh đạo nổi tiếng rộng lượng và bao dung, Môsê đã nhiều lần can thiệp để xin Chúa tha tội cho dân, nhưng lần này, chính ông, một con người trầm tĩnh đã không chịu nổi trước sự xúc phạm quá nghiêm trọng của dân : Ông đã nổi cơn thịnh nộ và vì quá tức giận không kiềm chế được ông đã ném các tấm bia đang cầm trong tay và đập vỡ dưới chân núi. Hơn thế nữa ông còn đem con bê ra, đem đốt, tán nhuyễn ra, rắc lên mặt nước rồi bắt con cái Israel uống.

- Môsê gọi việc dân Israel vừa làm là một “trọng tội” vì họ đã phạm đến các điều răn thứ I, II và VI. Họ đã phản bội tình thương và lòng nhân từ của Chúa. Không chỉ Thiên Chúa mà ngay cả Môsê cũng không thể chịu nổi sự xúc phạm này.

- Ông Môsê ra lệnh cho dân chúng từ nay không được làm ra ảnh tượng để tôn thờ nữa và cũng đã đổi cách gọi tên Thiên Chúa từ “Elohim” (số nhiều của El) thành “Jehovah”.

5/. Vai trò của ông A-ha-ron trong lỗi lầm của dân (Xh 32,21-29).

²¹Ông Mô-sê bảo ông A-ha-ron: “Dân này đã làm gì ông mà ông đưa họ tới chỗ phạm một tội lớn như thế?” ²²Ông A-ha-ron nói: “Xin ngài chớ bùng bùng nổi giận; chính ngài biết: dân này có khuynh hướng xấu. ²³Họ nói với tôi: Xin ông làm cho chúng tôi một vị thần để dẫn đầu chúng tôi, vì chúng tôi không biết chuyện gì đã xảy ra cho cái ông Mô-sê này, là người đã đưa chúng tôi lên từ đất Ai-cập. ²⁴Tôi nói với họ: Ai có vàng? Họ đã gỡ đồ vàng đeo tai và đưa cho tôi; tôi ném vào lửa, và đã ra con bê này.”

- Dân Do Thái lúc đó quy tụ đông đảo ở gần chân núi Xi-nai đón chờ Môsê, nhưng đã nhiều ngày không thấy Môsê xuống. Họ tưởng ông đã chết nên đã chạy đến với Aaron để yêu cầu Aaron lãnh đạo dân thay thế Môsê. Aaron nhận lời và theo yêu cầu của dân, Aaron đã ra lệnh quyên góp nữ trang và đã đúc thành tượng một con bê bằng vàng. Aaron lập một bàn thờ ở chân núi Xi-nai và đặt tượng bò lên. Aaron tuyên bố ngày hôm sau sẽ là ngày đại lễ để dân Do Thái tạ ơn Chúa Elohim. Dân Do Thái đã cúng tế tượng bò vàng và mở tiệc ăn mừng, nhảy múa, ca hát liên hoan. *(xem hình).*

- Rõ ràng là trong vụ việc này, vụ việc được nhắc đến như là một “Sin of the calf”, Tội thờ bò, Aaron không thể chối bỏ lỗi lầm của mình, ông đã bị Môsê nặng lời khiển trách. Lẽ ra ông phải khuyên dân nhẫn nại chờ Môsê xuống núi, hoặc ít ra ông phải kêu cầu đến Chúa để thỉnh vấn ý Chúa. Không phải chỉ Môsê mà chính Thiên Chúa cũng nổi giận trước việc làm tặc trách của ông. Nếu Môsê không cầu thay cho ông và cho dân thì chắc ông và toàn dân không thể sống được trước cơn thịnh nộ của Đức Chúa.

- Trước khi xử lý dân chúng về tội của họ Môsê đã thẳng thắn khiển trách Aaron về trách nhiệm nghiêm trọng này. Những lời bào chữa yếu ớt của Aaron đã không thuyết phục được Môsê.
- Một số người biện hộ cho Aaron nói rằng khi đúc tượng bò vàng cho dân, Aaron hiểu và có lẽ dân Israel thời đó cũng hiểu rằng đó chính là hình tượng, là biểu tượng của chính Đức Chúa được biểu lộ cách cụ thể để dân dễ hiểu và dễ chấp nhận chứ ông Aaron không hề có ý thay thế Thiên Chúa bằng thần bò đâu. Tuy nhiên, việc tạo bất cứ hình tượng nào để tượng trưng cho đức Chúa đều không được chấp nhận, không hợp pháp theo lệnh của Chúa.

- Kiểu nói dân ngồi xuống ăn uống rồi đứng dậy vui chơi này cho thấy rất rõ đó là cách thức thờ phượng rập theo lề thói của dân ngoại đạo. Họ thờ lạy hình tượng các thần minh rồi bày trò dâm dục trụy lạc và đòi bại. Trách nhiệm của Aaron không thể không bị khiển trách nghiêm trọng khi ông cho phép và để mặc cho dân làm mọi điều tà vạy, sai trái.

6/. Lòng nhiệt thành của các thầy Lê-vi (Xh 32,25-29).

25 Ông Mô-sê thấy dân sống buông thả, vì ông A-ha-ron đã để họ sống buông thả, khiến họ nên trò cười cho địch thủ của họ. 26 Ông Mô-sê đứng ở cổng trại và hô: “Ai thờ ĐỨC CHÚA thì theo tôi!” Tất cả con cái ông Lê-vi đều tập hợp bên ông Mô-sê. 27 Ông bảo họ: “ĐỨC CHÚA, Thiên Chúa của Ít-ra-en, phán thế này: Mỗi người hãy đeo gươm vào.

Hãy đi đi lại lại trong khắp trại, từ cửa này sang cửa khác mà giết: kẻ thì giết anh em, người thì giết bạn hữu, kẻ thì giết người thân cận của mình.” ²⁸Con cái ông Lê-vi đã làm theo lời ông Mô-sê; trong ngày ấy, có ba ngàn người trong dân đã ngã gục. ²⁹Ông Mô-sê nói: “Hôm nay, anh em được phong chức để phục vụ ĐỨC CHÚA, vì kẻ thì đã hy sinh con mình, kẻ thì đã hy sinh anh em mình, khiến Người chúc phúc cho anh em hôm nay.”

- Môsê đã quyết phải mạnh tay hơn và dứt khoát hơn. Ông đặt dân trước sự chọn lựa : *“Ai thờ Đức Chúa thì theo tôi”* Đây chính là cơ hội để toàn dân ăn năn thống hối về lỗi lầm của mình và tái xác nhận sự tin tưởng phó thác vào Chúa. Nhiều người đứng về phía Môsê và những người thuộc chi tộc Lê-vi nhiệt tình đáp ứng lời kêu gọi này. Những kẻ chống đối Thiên Chúa, chống lại Môsê đã bị giết chết ngày hôm ấy khoảng 3000 người.
- Con cái chi tộc Lê-vi đã tuân lệnh Môsê và thực hiện việc chế tài này. Có thể từ biến cố này mà chi tộc Lê-vi đã được chọn, được dành riêng để phục vụ Chúa, phục vụ Lều Hội Ngộ và sau này là đền thờ, vì lẽ các thầy có lòng nhiệt thành đối với Đức Chúa.

- Sau đó, Môsê cấm dân chúng từ nay không được đúc tượng bò đê thờ nữa và không được gọi tên Thiên Chúa là Elohim nữa. Từ nay sẽ gọi Thiên Chúa là “Jehovah” có nghĩa là “Thiên Chúa của các tổ phụ”. Tuy nhiên, sau khi Môsê chết, nhiều người Do Thái vẫn lại tiếp tục thờ thần El với tượng bò vàng dù không thịnh hành như trước. Các vua David, Salomon vẫn dùng tượng con bò làm biểu tượng cho Jehovah (1V 12,28). Vua Jeroboam I, con vua Salomon và là cháu nội của vua David đã lập nhiều đền thờ thần El với tượng bò vàng.

7/. Ông Mô-sê lại chuyển cầu cho dân (Xh 32,30-35).

³⁰Ngày hôm sau, ông Mô-sê nói với dân: “Anh em đã phạm một tội lớn, nhưng giờ đây tôi sắp lên gặp ĐỨC CHÚA; may ra tôi sẽ xin được Người xá tội cho anh em.” ³¹Ông Mô-sê trở lại với ĐỨC CHÚA và thưa: “Than ôi, dân này đã phạm một tội lớn! Họ đã làm cho mình một tượng thần bằng vàng! ³²Nhưng giờ đây, ước gì Ngài miễn chấp tội họ! Bằng không, thì xin Ngài xoá tên con khỏi cuốn sách Ngài đã viết.”

³³ĐỨC CHÚA phán với ông Mô-sê: “Kẻ nào phạm tội làm mất lòng Ta, Ta sẽ xoá tên nó khỏi cuốn sách của Ta. ³⁴Bây giờ, ngươi hãy đi, đưa dân tới nơi Ta đã chỉ cho ngươi. Này thiên sứ của Ta sẽ đi trước mặt ngươi; nhưng đến ngày Ta trừng phạt, Ta sẽ trừng phạt chúng vì tội đã phạm.” ³⁵ĐỨC CHÚA đánh phạt dân vì họ đã đúc con bê, chính con bê mà ông A-ha-ron đã đúc.

- Môsê đã trở lại với Chúa trên núi Xi-nai. Ông trình lên Chúa tất cả những sai trái mà dân đã làm khiến Chúa phải nổi giận. Ông nhận hết trách nhiệm và sẵn sàng chịu hình phạt thay cho dân dẫu phải chết.
- Chúa nói với Môsê, tội của ai thì người đó phải chịu. Phần Môsê, ông cứ lo lãnh đạo dân, sẽ có Thiên Sứ của Chúa cùng đi và giúp cho Môsê hoàn thành nhiệm vụ, Môsê phải lãnh đạo dân như trước.
- Riêng những ai đã phạm tội thì Thiên Chúa sẽ đánh phạt họ tùy theo cách của Chúa và vào thời điểm Chúa định. Ngài đã đánh phạt dân, có điều là Thánh Kinh không nói có bao nhiêu người đã bị Thiên Chúa trừng phạt, giết chết. Kinh Thánh chỉ ghi số người bị giết do tay của các người thuộc chi tộc Lê-vi là 3000 người !